

ÖTÜKEN

20. Yüzyıl
Türk Şiirinden Seçmeler
GÜLDESTE

N. Ziya Bakırcıoğlu

ÖTÜKEN

N. ZİYA BAKIRCIOĞLU; Erzurumlu bir ailenin çocuğu olarak 1941 yılında doğdu. İlk, orta, lise tahsilini Erzurum'da tamamladıktan sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden ve Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'ndan mezun oldu. Çeşitli şehirlerde edebiyat öğretmenliği yaptı. Yedeksubay olarak askerliğini yaptıktan sonra 1976 yılında İstanbul'a döndü. Eyüp Lisesi'nde ve Erenköy Kız Lisesi'ne öğretmenlik yaptı. 1994'te emekliye ayrıldı. Yazı hayatına çok küçük yaşlarda şiirle başladı. Lise yıllarında deneme ve tenkit türlerine yöneldi. Bu çalışmalarını mahalli gazete ve dergilerde yayınladı. Daha sonraki yıllarda yazdığı yazılar *Millî Gençlik*, *Hareket*, *Hisar*, *Yönelişler* gibi dergilerde yayımlandı. *Dergâh Yayınları* tarafından neşredilen *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*'nin yayın kurulunda ve yazarları arasında bulundu. Emeklilik dönemini güzel verimlerle süslemiştir. *Remzi Oğuz Arık'ın Fikir Dünyası* adlı eseriyle 2001 yılında Türkiye Yazarlar Birliği, Biyografi Yazarlığı Ödülü'ne layık görüldü. Yayınevimizden çıkan eserleri de büyük alaka görmüş ve kısa zamanda tekrar tekrar basılmıştır. 2009 yılında İstanbul'da vefat etti. Genç yaşlı bütün edebiyat okurlarının öğretmenidir. Derlediği ve telif ettiği eserleriyle edebiyatımız ve edebî türlerimiz üzerindeki alakayı canlı tutup şekillendirmiş, okuyucuya dil zevki kazandırmıştır.

Eserleri:

- *Şâh Beyitler*, Ötüken Neşriyat, 2. Baskı, 2008.
- *Halk Şiirimiz*, Ötüken Neşriyat, 2007.
- *Yunus Emre Dîvânı*, Ötüken Neşriyat, 5. Baskı, Ocak 2015.
- *Başlangıcından Günümüze Türk Romanı –Yıllara ve Yazarlara Göre Romanımızın Tarihi-*, Ötüken Neşriyat, 11. Basım, Eylül 2013.
- *Remzi Oğuz Arık'ın Fikir Dünyası*, Dergâh Yayınları, 2001.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ / 21

ZİLELİ CEYHUNİ

Koşma/25

RECÂİZÂDE MAHMUD EKREM

Gazel/26 • Şevki Yok/27

ABDÜLHAK HÂMİD

Makber'den/29 • Şâir-i Âzâm/31 • Mütéhassır/32 • Nevmid/33 • Manzume/33

RUHSÂTİ

Koşma/35

ÂŞIK ŞENLİK

Koşma/36

SÜMMÂNİ

Koşmalar/37 • Koşma/38

TEVFİK FİKRET

Sezâ/39 • Balıkçılar/40 • Rübâb'ın Cevabı'ndan/42 • Sen Olmasan/43 •
Mâi Deniz/44 • Bir Mersiye/45

MEHMED EMİN YURDAKUL

Cenge Giderken/47 • Benim Şiirlerim/47 • Bırak Beni Haykırayım/48

RIZA TEVFİK BÖLÜKBAŞI

Şâm-ı Garîbân/49 • Uçun Kuşlar/50 • Bir Ân-ı Meyûsiyet/51
Divân-ı Hasret/52 • Issız Ellerde/53

CENAB ŞAHABEDDİN

Elhan-ı Şita/55 • Yakazât-ı Leyliyye/57 • Senin İçin /59 •

SÜLEYMAN NAZİF

Dâüssıla/60

HÜSEYİN SİRET

Ayrılık/62

ZÜLÂLİ

Koşma/63

MEHMET ÂKİF ERSOY

Bülbül/64 • Kıssadan Hisse/65 • Resmim İçin/65 • Şehitler Âbidesi İçin/66 •
Nerdesin/66 • Lâ-Mekânlarda mısın, Nerdesin, Ey Gaip İlâh?/66 • Çanakkale
Şehitleri/66 • Leylâ/68 • Bir Gece/69 • Husran/70

ZİYA GÖKALP

Vatan/71 • Lisan/71

NEYZEN TEVFİK

Cânân/73 • Koşma/74 • Kıta/74 • Kıta/75 • Kıta/75

YAHYA KEMAL BEYATLI

Açık Deniz/76 • Kar Musîkileri/77 • Mehlika Sultan/78 • Ok/79 • Erenköyü'nde
Bahar/80 • Rindlerin Ölümü/81 • Sonbahar/81 • Kaybolan Şehir/82 • İstanbul
Ufuktaydı/83 • Akşam Musîkisi/84 • Şarkı/84 • Atik-Valde'den İnen Sokakta/85
Üsküdar'ın Dost Işıkları/85 • Geçmiş Yaz/86 • Viranbağ/86 • Akıncı/87 •
Şerefâbâd/87 • Tazmin/88 • Mâhurdan Gazel/89 • İtri/89 • Mevsimler/91 • Siste
Söyleniş/91 • Gece/92 • Mihriyar/93 • Rindlerin Akşamı/93 • Moda'da Mayıs/94 •
Endülüs'te Raks/94 • Göztepe Gazeli/95 • Vedâ Gazeli/95
Rubâiler/96 • I/96 • II/96 • III/97 • IV/97

AHMET HAŞİM

Mukaddime I/98 • Mukaddime II/98 • Bir Günün Sonunda Arzu/99 •
Merdiven/99 • O Belde/100 • Siyah Kuşlar/102 • Yollar/102 • Mehtapta
Leylekler/103 • Kış/104 • Tahattur/104 • Havuz/105 • Parıltı/105 • Şafakta/105 •
Yarı Yol/106 • Karanfil/106 • Bülbül/106 • Karanlık/107 •
O Eski Höcreye Benzer ki/107 • Sonbahar/108

ALİ CÂNİP YÖNTEM

Sokak Feneri/109

FUAT KÖPRÜLÜ

Akıncı Türküleri/110

ORHAN SEYFİ ORHON

Diyorlar/111

HALİT FAHRİ OZANSOY

Denizde Ay/112

ENİS BEHİÇ KORYÜREK

Hâtıra/113 • Sevgi I/114 • II/114

KAĞIZMANLI HIFZI

Ağıt/115

ÂŞIK VEYSEL (ŞATIROĞLU)

Sen Bir Ceylan Olsan Ben De Bir Avcı/117 • Yeni Mektup Aldım Gül Yüzlü
Yardan/117 • Benim Sadık Yârim Kara Toprakdır/118 • Beserek Dağı/120
Sen Bir Çiçek Olsan Ben Bir Yaz Olsam/121

YUSUF ZİYA ORTAÇ

Evim/122 • Giden Gelmez/122 • Bir Gün/123 • Rüya/124

SALİH ZEKİ AKTAY

Nemflerin Duası/125

ALİ MÜMTAZ AROLAT

Damla Damla/126 • Fısıkiye/126 • Gölde Geceler/127 •
Bir Gemi Yelken Açtı/128 • Leylekler/129

FARUK NAFİZ ÇAMLİBEL

Han Duvarları/130 • Gönül/134 • Postacı/135 • Gurbet/135
Suda Halkalar II/137 • Allaha İsmarladık/138 • Bizim Memleket/139

ARDANUÇLU ÂŞIK EFKÂRİ
Semai/140

DURSUN CEVLÂNİ
Koşma/141

AHMET KUTSİ TECER
Nerdesin/142 • Anneler/142 • İhtiyar Kızlar/143
Halay Çeken Kızlar/143

AHMET HAMDİ TANPINAR
Selâm Olsun/144 • Yağmur/144 • Bursa'da Zaman/145 • Bütün Yaz/146 •
Hatırlama/146 • Zaman Kırıntıları/147 • Sabah/151 • Uyanma/152 •
Bir Gül Bu Karanlıklarda/152 • Mavi Maviydi Gökyüzü/153

KEMALETTİN KAMU
Bingöl Çobanları/154 • Gurbette Renkler/155 • Son/155 • Gurbet/156 •
Akdenizden Geçerken/156 • Zaman İçinde I/157 • II/157 • III/158 • IV/158 •
V/159 • VI/159 • Kitâbe/159 • Kimsesizlik/160

HALİDE NUSRET ZORLUTUNA
Git Bahar/161

ÂŞIK ALİ İZZET
Türkü/162 • Gül Yüzlüm/163

NECMETTİN HALİL ONAN
Maziden Hatıralar/164 • Tren Sesleri/164 • Akşamlar Tekin Değildir/165
Yolda Mısrallar/165

ORHAN ŞÂİK GÖKYAY
İçlenme/167 • Bu Vatan Kimin/168

NÂZİM HİKMET RAN
Tuna Üstüne Söylenmiştir/169 • Rubailer- 3. Bölüm /169 •
İnsan Manzaraları'ndan/170 • Mavi Gözlü Dev Minnacık Kadın
ve Hanımcıları/170 • Vapur/171 • Kederleniyorum/172 • Mavi Liman/172 •
Saat 21-22 Şiirleri'nden/172 • Bir Cezaevinde, Tecritteki Adamın Mektupları II/174
• Karıma Mektup 3/175 • Salkım Söğüt/175

ZEKİ ÖMER DEFNE
Kıyıdaki Tekne/177 • Kadalının Benim Olsun Erzurum/178
Hatıralar/179 • Çatlak Plak/180 • Bahçelerde Kış Şarkısı/180
İlgaz/181 • Tesadüfler Dünyası/181 • Gecelerden Gelen Adam/182

ÖMER BEDREDDİN UŞAKLI

Bursa'da Akşam/183 • Denizde Akşam/183
Son Dilek/184 • Başaklar Arasında/184 • Ay Işığında Bekleyiş/186

ARİF NİHAT ASYA

Bayrak/187 • Kayık/188 • Hürriyet/189 • Yunus Emre/189 • Benlik/189
Süleymaniye/189 • Yürek/189 • Vatan/190 • Mancınık ve Ateş/190
İki Dünya/190 • Mersiye/190 • Berat Gecesi/192 • Nene Hatun/192
Yorgunlar/192 • Sandalcı/192 • Uyuyor musun/192
Sarıkamış Şehitleri/193

NECİP FAZIL KISAKÜREK

Kaldırımlar I/194 • Veda/195 • Akşam/196 • Susan Deniz/196
Sayıklama/196 • Otel Odaları/197 • Takvimdeki Deniz/198
Babadan Oğula/200 • Hayat Mayat/201 • Ne İleri, Ne Geri/201 •
Gurbet/204 • Dayan Kalbim/204 • Bu Yağmur/205
Geçen Dakikalarım/205 • İşim Acele/206 • Aydınlık/206 • Visal/207
Dönemeç/208 • Geceye Şiir I/209 • Iraklarda/209 • Yâr o ki / 209 • Eski Rafta/
210 • İstasyon/210 • Sokak/211 • Garipçik/211 • Dağlarda Şarkı Söyle/ 211 •
Beklenen/212 • Yalnızlık/212 • Odalarım/212
Mangal/213 • Dua/213 • Küçük Şiirler (Noktalamalar)/I-V/ 214 • V-VII/215 •
Gittiler/215 • Kalan/215 • Korku/215 • O Bahçeler/215
Boş Ufuklar/216 • Kavuşmak/216 • Geçer/216 • Mukayese/216

SELAHATTİN BATU

O Büyük Kuşlar/217 • Bir Adsız Çiçek/217 • Güney'de Baharlar/218

H. NİHAL ATSIZ

Sona Doğru/219

SAİT FAİK ABASIYANIK

Bir Zamanlar/220 • Bir Masa/221

SABRİ ESAT SİYAVUŞGİL

Odalar ve Sofalar/222 • Akşam ve Develer/223

ASÂF HÂLET ÇELEBİ

Mariyya/224 • Beddua/225 • Mâra/225 • İbrâhîm/226
He/227 • Nûrusiyah/227 • Niğâr-ı Çin/228 • Kunâla/229 • Cüneyd/230

YAŞAR NABİ NAYIR

Bekliyorum/231 • Onar Mısra II/232

MUSTAFA SEYİT SUTÜVEN

Sütüven/233

BEHÇET KEMAL ÇAĞLAR

Her Yerdesin Nerdesin/236

AHMET MUHİP DIRANAS

Olvido/237 • Bahar Şarkısı/239 • Fahriye Abla/240 • Ve Böyle Biteviye/241 •
Köpük/241 • Serenad/241 • Şehrin Üstünden Geçen Bulutlar/242

- Atlı Karınca/243 • Herşeyin Uzaklaştığı Saat/243
- Her Şey Uzaktadır/244 • Büyük Olsun/244

HÂMÎT MACÎT SELEKLER

Öyle Değil mi/245

CAHÎT SİTKİ TARANCI

- Var / 246 • Kur'a/246 • Gün Eksilmesin Pencereyden/247 • Sanatkârın
Ölümü/247 • Abbas/247 • Otuz Beş Yaş Şiiri/248 • Sevdalı/249 • Ben Aşk
Adamıyım/250 • Desem ki.../251 • Tren/252 • Perişan Sofra/252 • Çocuk
Bahçesinde Gezerken/253 • Bir de Baktım ki Ölmüşüm/253 • Kırık Kalpler/253 •
Memleket İsterim/254 • Akşam Vakti/254 • Dilekçe/255 •
Sıla/255 • Öyle Dalmışım ki/256

ZİYA OSMAN SABA

- Nişanlılık/257 • İstanbul/258 • Dilek/259 • Sebil ve Güvercinler/260 • Ahret/261
Her Akşamki Yolumda/261 • Kanat/262 • Sizleri Görüyorum/262 •
Bu Vaktisiz Giden Yaz/262 • İyi İnsanlar/263

OKTAY RİFAT (HOROZCU)

- Uludağ Sokak Satıcıları/264 • Yıldızlar/264 • Manzara/265 • Karıma/265 •
Ekmek ve Yıldızlar/265 • Kırlangıç/265 • İskele/266 • Son Söz/266 • Tecelli/267 •
Yaprak/267 • Postacı/267 • Şükür/267 • Suda Güneş/268 • Kaval/268 •
Demin ve Şimdi/268 • Perçemli Sokak'tan II/269 •
XII/269 • XXXI/270 • Bulut/270

ORHAN VELİ KANIK

- Kitabe-i Seng-i Mezar I/271 • II/271 • III/272 • Kuşlar Yalan Söyler/272 •
Pırpırlı Şiir/272 • İstanbul Türküsü/273 • Dalgacı Mahmut/273 • Masal/274 • Gün
Olur/274 • Anlatamıyorum/275 • Tren Sesi/275 • Yalnızlık Şiiri/275 •
Harbe Giden/276 • Gemilerim/276 • Efkârlarımla/276

FAZİL HÜSNÜ DAĞLARCA

- Görmek/277 • Ay Işığı/278 • Ninnisiz/278 • Akdeniz Güzeldi/279
Ağır Hasta/279 • Acaba Ben Var mıyım/280 • Ölü/281 • Nöbetçi/281 • Kabul/282
• Bu Gece/283 • Akdeniz Seviyordu/283 • İsa VI/284 • Küçük Şehirlerin
Ninnisi/285 • Söyle Sevda İçinde Türkümüzü/285 • Çakırın Destanı'ndan/286 •
Çarşı/286 • Yar İçinde/287 • İçeri/287

CELÂL SİLAY

- Serenad/288 • Başım/288 • Eğer/289 • Deneme/290

ÇOŞKUN ERTEPİNAR

- Kırın Tepesindeki Ağaca Övgü/291 • Bir Rüzgâr Eser ki Tepemde/292

SABAHATTİN TEOMAN

Mesafesiz Yolculuk/293

MELİH CEVDET ANDAY

- Alaturka/294 • Bize Bağlı/294
Anı/295 • Güneşte/296 • Ellerimiz Gibi/297

BEHÇET NECATİGİL

Ekmek Kırıntıları/298 • Gizli Sevda/298 • Derler/299 • Bir Başkasına Karşı/300
• Heraklit'in Suları/300 • Sevda Peşinde/301 • Hesaplar/301 • Kırık Cam/302 •
Kaplar Denizin Yüzünü/302 • Abdal/303 • Perspektif/304 • Gökte Ayak İzleri/305
• Saklı Su/305 • Kar Kar/306 • Güçsüz Dilek/306 • Akşam Şiiri/307 •
Tahta, Kürsü, Çocuklar/307 • Sisler İçinde İnsanlar/309 • Aşk Gelmiş Cihana/310
• Küskün Yolcunun Türküsü/310 • Sanı/311 • Üşürken/311 • Ilık Saat/312 •
Korku/312 • Nilüfer/313 • Yıldızlar/313 • Nice/314

İLHAN BERK

“Ne Böyle Sevdalar Gördüm ne Böyle Ayrılıklar”/315
Bir Ölü Ozanın Sevgili Karısını Görmeye Gitmek/315
Yaşadıkça/316 • Aşk/317 • Ayrığın Yüreği/317 • Kızılırmak/317 • Otağ/318

TARIK BUĞRA

Hatırlamak/319

ORHON MURAT ARIBURNU

Mahkûmlar/320 • Selim/320

BEDRİ RAHMİ EYÜBOĞLU

Sitem/322 • Param Parça/322 • Gitti Gider/323 • Karadut/323

REŞAT CEMAL EMEK

Keziban/324

CAHİT KÜLEBİ

Hikâye/325 • Sivas Yollarında/326
İstanbul/326 • Katır/327 • Çürüyen Otlar II/328 • Dost/328 • Tabanca/329 •
Sevda Bahçesi/329 • Küçük Çeşme/330 • Masaldaki Yalnızlık/331
Helal/331 • Şikâyet/332 • Kayıp Sevda/332 • S. II/333

İLHAN GEÇER

Küçük İstasyonlar/334 • Hüzzam Beste/335 • Melânkoli/336 • Belki/337

VEHBİ KIZILGÜN

Korku/338

SALÂH BİRSEL

Suz-i Dilâra/339

RÜŞTÜ ONUR

Nasip/340

İBRAHİM MİNNETOĞLU

Sonbahar/341 • İstanbul Sevdası/342

NEZİHE ARAZ

Arz-ı Hâl/343 • Bir Kalemde/343 • Hey Hey/344 • Hey Hey!/344

NECATİ CUMALI

Sesler/345 • Davet/345 • Gül/346 • Yağmurlu Deniz/346 • Yangın/347

MUZAFFER TAYYIP USLU

Günaydın/348 • Osman Attila/349 • Şadırvan/349 • Arzuhalci/350

CAVİDAN TÜMERKAN

Yaz Geçti/351 • Renkler/351

ABBAS SAYAR

Uyan Dalım/352 • Yönelti/353

ÖZDEMİR ASAF

Ağlamak/354 • Tentation/354 • Göz/355 • An/355 • 2/1-1/2/355
Bir-Bir/356 • Senden/356 • Yakın/356 • Garip Koşma/357 • Sevinç ile Hüzün/357

FEVZİ HALICI

Ellerime Kar Yağıyor/358 • Arzuhal/359 • Gül, Sonbahar, Sonra/360

ÂŞIK DAVUT SULÂRİ

Koşma/361

MEHMET KARABULUT

Hüzün ve Evler/362 • Sarıçam/362 •
Aklıma Geldiklerinde/363 • Nezihe'ye Şiirler -4-/363

SEDAT UMRAN

Leke/364 • Gök/365 • Duraklar/365 • Topal/366 • Dalgınlık/366
Yalnızlık/367 • Garip Aynalar 8/368 • Alan/368 • Sevi/369

MEHMET ÇINARLI

Yılbaşı Düşüncesi II/370 • III/370 • IV/370 •
Gerçek Hayali Aştı/371 • Gülüm/371

ATTİLÂ İLHAN

Sen Beyaz Bir Kadınsın/372 • Sisler Bulvarı/373 • Suna Su İçin Koşma/375
Pia/376 • Ben Sana Mecburum/377 • Yalnızlık Şiiri/378 • Sen Burda Bir
Yabancısın/379 • Hayal Kurmak/379 • Şahane Serseri/379 • Böyle Bir Sevmek/381
• İhtiyarlar Baladı/381 • Askıda Yaşamak/382 • Ben Artık Küsüm/383 •
Bence Malûmdur/383 • Suna Su/384 • Üçüncü Şahsın Şiiri/385 •
Acı Ninni/386 • Sana ne Yaptılar/388 • Yüğü ne/389

ARİF DAMAR

Bulurdu Beni/390 • Gönümce/390

M. SUNULLAH ARISOY

Umud/392

NÜZHET ERMAN

Küllenen Ateş/393 • Seni ve Çocukları/393

ÜMİT YAŞAR OĞUZCAN

Son Mektup/394 • Merhamet/395 • Oyun/395

BEKİR SITKI ERDOĞAN

Kırık Melodi/396 • Kışlada Bahar/396 • Hancı/397

CAN YÜCEL

Martılar ki.../399 • Anı/399

CENANİ DÖKMECİ
Yağmur Durağı/400

METİN ELOĞLU
Misafir/401 • Uyan/401 • İnce Elek/402

NURETTİN ÖZDEMİR
Yalnızlık Hülyaları I/403 • II/403 • III/403 • IV/404 •
Acı Yalnızlık/404 • II/405 • III/405 • Uzakta/406 • Farkında mısın/406

GÜLTEKİN SAMANOĞLU
Geceleyn Çiçekler/407 • Uzun Vuran Gölge/408

TURGUT UYAR
İyimser Bir Sonuç'a/409 • Kirlara Gitme'ye/409 • Cahil Beşir'e/410 •
Ne Değişir/411 • Tel Cambazının Tel Üstündeki Durumunu Anlatır Şiirdir/412

AYHAN HÜNALP
Saçların Alnına Düşecek/413 • Kaybolan Şey/414

EDİP CANSEVER
Ölü Bir Deniz Yıldızı/415 • Masa da Masaymış Ha.../415 • İnfilâk/416
Uyanınca Çocuk Olmak/417 • Rüzgârların Dinlendiği Yer/418 •
Dirlik Düzenlik/419 • Yerçekimli Karanfil/421

MUSTAFA NECATİ KARAER
Penceredeki/422 • Kum Saati/423 • Kar Altında Kavaklar/425

ABDULLAH ÖZTEMİZ HACİTAHİROĞLU
Başbaşa/426 • Denize Doğru/426 • Râbiâ Hâtun/428 •
Kıtalar I/428 • II/428 • III/428 • V/428

MEHMET ZEKİ AKDAĞ
Ayrılığa Övgü/429

BAHATTİN KARAKOÇ
Son Çağrı/431 • Sen Neredesin/432 • Topal Görüntü/432 • Ayrılık Vakti
Geldiğinde/433 • Köşeli Bir Günü Senli Yaşamak/435 • Islak Islık/435 •
Aşk Mektubu/436 • XXXIII/436

CEMAL SÜREYA
Üvercinka/438 • Dalga/439 • Gül/440 • Nehirler Boyunca Kadınlar Gördüm/440 •
Fotoğraf/441 • Kanto/442 • Mola/442 • Güzelleme/443 • Adam/444 • Şiir/444

ECE AYHAN
Fayton/446

AYHAN İNAL
Kara Sevda/447 • II/448 • Hep Sensin/449

ÂŞIK DÂİMÎ
Koşma/451

A. TURAN OFLAZOĞLU
Dörtlükler/ I /452 • II/452 • III/452

GÜLTEN AKIN
Yitikler Gecesi/453 • Uzun Yağmurlardan Sonra/454 • Kuş Uykusu/454
• Gereyarısından Sonra/455 • Ankara'nın Taşına Bak/ 456 • Kestim Kara
Saçlarımı/457 • Siyah-Beyaz/457 • Yağmur/458

SEZÂİ KARAKOÇ
Kapalı Çarşı/459 • Kar Şiiri/460 • Liliyar/461 • Köşe I/462 • II/463 • III/463 •
IV/464 • V/465 • Şehrazat/465 • Akşam/466

AHMET OKTAY
Acı/467 • İş/468

ÂŞIK FERRAHÎ
Koşma/469

ENGİN ÜNSAL
Unutulan Şarkılardan I/470

ALİ PÜSKÜLLÜOĞLU
Sevda Yağması/471 • Ali Püsküllüoğlu'nu Hercai Sanasın İstemem/471
Sis/472 • Aydınlık İçinde/472

AYHAN KIRDAR
Yalnızlığı Kuşanmak/474

YAVUZ BÜLENT BAKİLER
Gurbet/476

HİLMİ YAVUZ
Sümbül ile Kuyu/477 • Eşrefoğlu Rumi'ye Şiirler/478 • Hilmi'nin Çocukluğu/479
Şebsefa Sokağı İçin Sonnet/479 • İçbükey Sonnet/480 • Eros ile Thanatos/480
Yalnızlık Bir Tarihtir/481 • Yollar ve Zaman/482

ÜLKÜ TAMER
Ağaçlar Geçtim Ordan/483 • Ölünce/483 •
Delikanlı/484 • Güneş Topla Benim İçin/484

KEMAL BURKAY
Hiç ya da Herhangi Bir Şey/486

HÜSREV HATEMÎ
Yol Sonunda Reddiye/487 • Deterjan Çağı/488 • Kendi Kendine Lise: Coğrafya/489
• İstanbul Şarkısı/489 • Ağustos Melâli I/490

TÜRKÂN İLDENİZ
Bekleyiş/491 • Yaban İklim/491

ERDEM BAYAZIT

Birazdan Gün Doğacak/493

SABAHATTIN KILIÇ

Sabah/495 • Yağmur Çağrışimleri/495 • Mutluluğun İçinde/495 • Gülcük/496 •
Yaman Adam/496 • Dörtlük/497 • Korku Gitti/497 • İnce Düşünce/497

ERAY CANBERK

Zamanaşımı/498 • Usulca/499

CAHİR ZARİFOĞLU

Sevemedik Müzeleri/500 • Uyarılan Şair/501 • Yanma/502

AKİF İNAN

El Gazeli/504

ALÂEDDİN ÖZDENÖREN

Sayıklıyış/505 • Dökülüş/506

N. ZİYA BAKIRCIOĞLU

Mağrur Savaşının Yenilgisi/507 • Ardiç Kuşları/507 • Sitem/508

ALİ AKBAŞ

Eylüle Beste/509

ATAOL BEHRAMOĞLU/505

Bu Aşk Burada Biter/510 • Dörtlük/510 • Çılgılık/511

SÜREYYA BERFE

Nedircik Yavrusu/512 • Tersine Müslüman/512 • Bilmiyorum/513 •
Son İlk/513 • Gölgele/513 • Gezgin İstek/514

İSMET ÖZEL

Bakır Tenli Yapraklar/515 • Yorgun/515 • Kuşun Ölümü/516

SADETTİN KAPLAN

Bu Toprağın Türküsü/517 • Toprak Tutkusu/518

REFİK DURBAŞ

Türküler/520 • Ev Kuruşu Kızlar/521 • Sır/522 • Çöl/522

M. RAGİP KARCI

Adı Konulmayan Şiirler -6-/523 • Gecenin Bir Yerinde/524 •
Ben Açıklamaları/524

YAHYA AKENGİN

Derinlik Çizgileri I/525 • II/525 • III/525 • IV/526

AHMET TELLİ

Karda İzler/527

MUSTAFA MİYASOĞLU

Ay Doğuyor/528 • Sonbahar Dörtlüsü I/529 • Evlerinde Gül Oya I/529
Yaprak I/530 • Ne Bir Söz ne Vasiyet/531

MUSTAFA KUTLU

Gurbet Üstüne Sallamalar/532 • Durum Vaziyet/533

İHSAN SEZAL

Oyun Bitti/534 • Çocuk Kuşları/534

MEHMET ATILLA MARAŞ

Günümü Tufana Çevirdi Sevdan/535 • Düşünce/535 • Ayrılış Anısı/536

ÖZKAN YALÇIN

Göçmen Gözlüm/537 • Ak Türkünde Sitem Var/-Birinci-/537 • Gül Dökümü 5/538
• Cevap Üzredir/538 • Ayrılığın Vaktidir/539 • Üç Bölü Üç/541

AHMET OKTAY

Sığınak/542

M. EMİN ALPER

Mersiye/543 • Aşk Namazının İki Rekatı Vardır ki Onda Abdest Kişinin Öz
Kaniyledir/544 • Kar Yağar Saçlarıma/544 • Bezirgânbaşı/545

AVNİ DOĞAN

Eski Kara Sevdalar/546 • Ses Verir/546 • Düğün Evi/547

ORHAN ARINÇ

Bir Gezinti/548

BEŞİR AYVAZOĞLU

Eski Zaman Yolcuları/549 • Akşam/550 • Birşeyler Olmalı/550
Güneş Daldan Dala Haylaz Çocuk/550

ADİL İZCİ

Eski Zaman Bahçeleri/551

MURATHAN MUNGAN

Çıkmaz Şarkı/552 • Yazgı II/552 • Bir İsmi'nin Türküsü/552

ŞÜKRÜ KARACA

Münâcât I/553 • IV/554 • Kuğular Vurulur Sabahları/554 • Göç Zamanı/555

SEFA KAPLAN

Eylül/556 • Şimdi/557

HASAN AKAY/

Ebru/559

ÖMER ERDEM

Kayıp Kardeş/560

S. İLMAK

Gelecek Zaman Gecelerine/561 • Kurşun Rengi Saksılar/561

ALİ EMRE

Şarkı/563 • Uzakta/564

KAAN ÖZBAYRAK
Yorgun Güller/565

O. FEHMİ ÖZÇELİK
Naransula/566

LEVENT SUNAL
Ferhat/567 • Münacat/567 • Usulca Aktık Denize/568

MEHMET ERDOĞAN
Medd ü Cezir/569 • Küllenen Hayat/569

ORHAN CEYLAN
İfşa Eyledi Hüznümü Eylül/571

TALAT ÜLKER
Değer mi/572

ALİ K. METİN
Şehir Yağmurları/573

KEMAL SAYAR
İki Mehtap Arasında/574 • Gölgeden Bir Güneş/574

SÜLEYMAN ÇOBANOĞLU
Lâmba/576

MEHMET CAN DOĞAN
Törenler/577

İBRAHİM TENEKECİ
Düş ve Dua I/578 • II/578 • Sözü Yormadan I/578 • II/579 • Özet/579

HAKAN ASLANBENZER
İstanbul'da, Horlanmış Zambaklar Krallığında/580

FERİDUN YILMAZ
Yiten Bir Vaktin İzahı/581

FUNDA ÖZDEMİROĞLU
Kapı Hakkı/582

HÜSEYİN TOPRAK
Bir Günün İlki/583

ÇAĞDAŞ AZERBAYCAN TÜRK ŞİİRİNDEN SEÇMELER

BAHTİYAR VAHAPZADE

Deyirler/587 • Ana Hediyesi/588 • Bu ne İniltidir/588 • Gel Gel Deye/589
Siyah Saçlar Ak Saçlar/590 • Arama/590 • Ünlem-Sual/591
Güzgüsüyüm³ Ben/591 • Bir Selâma Degmedi/592

NABİ (NEBİ) HAZRİ

Eger Unutsaydım/594 • Sen ve Men/594 • İste/595 • Bes Niye Susuruk/596
• Şahit/596 • Ahtar Sen Meni/597 • Koca Anam/597
• Deniz Göy Mehebbet/598 • Hani/600

ŞEHİRİYAR

Heyder Baba'ya Selâm/602

RESUL RIZA

Soruş/ 605 • Men Torpagam/607

HAMİT NUTKİ (AYTAN)

Çiçek/609 • Baharda.../610 • Saatlar Çalacak/611

ÖNSÖZ

YENİ TÜRK ŞİİRİ, Yirminci Yüzyıl'a, aşağı yukarı 550 yıl sürmüş bir gelenekten -Divan şiiri geleneğinden- hemen hemen bütün bağlarını koparmış olarak girer.

Divan şiiri, bizim klâsik şiirimizdir. Bütün klâsik sanat geleneklerinde olduğu gibi ruhu, irfanı ve zevki besleyen bir hazinedir ama Tanpınar'ın ifadesiyle "keyfî bir lugate dayanan", "kelime zevkinden dil zevkine çıkamamış", "o kadar zevk değişikliğine rağmen asırlarca devam eden hazır hayallerin" peşini bırakmayan ve bütün bunların sonunda "yorgun bir sanat geleneği" halini almış olan divan şiirimizin devrini tamamlaması mukadderdi.

Yeni şiirin, 1928'de gerçekleştirilen harf inkılâbının sonunda Osmanlıca adı verilen klâsik Türkçe ile de yolları ayrılır. Yani eski edebiyatın dil anlayışı; şekil, kafiye, hayal ve duygu dünyası, mazmunlar sistemi tamamen tarihe karışır.

Denilebilir ki Yirminci Yüzyıl Türk şiirinin en önemli vasfı, her türlü yenilik sevdasına kendisini kaptırmış olmasıdır.

Bu yenilik temayülü, hep, bir önceki şiire, şiir anlayışına *tepkî*'yi de beraberinde getirir. Yeni şiirimizin ikinci vasfı da budur.

Tanzimat şiiri, divan şiirine; Servet-i Fünûn şiiri, Tanzimat şiirine; Fecr-i Âti şiiri, Servet-i Fünûn'a; Millî Edebiyatçılar, Servet-i Fünûn ve Fecr-i Âticilere; Garipçiler, kendinden önceki bütün şair ve şiirlere; İkinci Yeniler, Garip şiirine karşı çıktılar.

Namık Kemal; divan şiirindeki güzellik anlayışından bir cengâver tablosu çıkarıyor; Ziya Paşa'nın *Şiir ve İnşa* makalesinden dönüş yaptığı *Harâbat'ı, Tahrîb* ediyordu. Ama henüz ortada ciddi bir yenilik yoktu.

Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan'a göre Tanzimat şiirinde hakikî müceddit (gerçek yenilikçi) Abdülhak Hâmid'dir. Tarlan'ın bu hükmü son derece isabetli olmakla birlikte; ilgi çekici bir tarafı vardır ki Hâmid'in hemen hemen 20. yüzyılın ilk yarısını da içine alan ömrünün (Ölümü 1937) bir o kadar uzun sanat hayatı, hiç de etkili olmamıştır. Hâmid'in, ne yaşadığı yıllarda ne de ölümünden sonra bir tek takipçisi yoktur.

Türk şiirinde asıl yenilik Ahmet Haşim'le başlar. "Saf şiir" idealini benimsemiş olan Ahmet Haşim, gerek şiirleriyle, gerek şiir hakkındaki düşünceleriyle ("*Şiir hakkında bazı mülâhazalar* adlı yazısı hatırlanmalıdır) son derece etkili olmuştur. Denilebilir ki, bugünkü Türk şairleri -İkinci Yenilerden günümüze kadar- hepsi, Haşim'e değişen oranlarda çok şey borçludurlar. Fakat Yahya Kemal'i de unutmamak gerekir. Ahmet Haşim şiirin bütünü (kompozisyonu) ve sanatkâr mizacı ön plâna çıkarırken, Yahya Kemal dil şuurunu önemsiyor; dilin âdeta "plâstik bir madde" olduğunu, mısranın dilin yoğrulması ile teşekkül edeceğini ileri sürüyordu. Yahya Kemal'in teklifi *işçilik* ve *sabır* idi.

Mehmet Emin Yurdakul'un "Benim Şiirlerim" adlı manzumesi, Millî Edebiyat'ın şiir hakkındaki manifestosu sayılabilir. Bu Güldeste'nin ileriki sayfalarında bulacağınız bu manzume, millî geleneklere dönüş kabul edilebilir. Bununla birlikte Beş Hececiler'i de etkilemiş olmasına rağmen bu anlayışın fazla başarılı olduğu söylenemez. Çünkü bu anlayışın esasını, şiirin en zayıf ve önemsiz unsuru olan "konu ve muhteva" teşkil ediyordu.

Beş Hececiler, "Yeni Lisan" ve "Millî Edebiyat" anlayışını benimse-diler. Dilde sadeleşme ve temalarda millîleşme veya mahallîleşme ken-dilerinden önce hazırlanmış bir zemini idi. Ortak özellikleri adlarından bellidir: Hece ile yazmak... Fakat zaman zaman aralarında münakaşalar, dargınlıklar, çekemezlikler olmuştur. Topluluk olarak değil; Beş Hececileri tek tek düşünmek ve değerlendirmek daha doğru olur.

Garipçiler, üç şairin 141 yılında ortaklaşa yayınladıkları bir kitabın adından doğmuştur. Orhan Veli, Melih Cevdet ve Oktay Rifat 1936

yılında yayınladıkları şiirlerde ölçü ve kafiye ihmal etmezler. Fakat 1937’de birdenbire, Behçet Necatigil’in ifadesiyle “üslûp, ufuk ve biçim değiştirerek” yeni bir şiir estetiğine yönelirler. 1941’de yayınlanan Garip önsözündeki “Bu kitap sizi alışılmış şeylerden şüpheye davet edecektir” sözü bu yeni tarzı en iyi özetleyebilecek bir cümledir. Bu cümledeki “alışılmış şeyler” vezin, kafiye ve söz sanatlarıdır. Bu tepki de yeni bir dil anlayışını ortaya çıkarmıştır ki; bu dil, günlük dil, hatta argoya kadar giden konuşma dilidir.

Garipçilerin bu tutumu çok sürmez. 1945’den itibaren şiirde konuşma dilinin yetersizliğini kavrar, bir nevi geriye dönüş diyebileceğimiz anlayışlara yönelirler.

Nurullah Ataç ve Sabahattin Eyüboğlu’nun ısrarlı desteğine rağmen, Garip şiiri tükenmeye mahkûmdu. Bunu kendileri de gördüler.

Kendisi de büyük bir şair olan ve şiiri sezmede üstad kabul edilen Tanpınar, Garipçiler için “Gençleri seviyorum, fakat canım şiir okumak isteyince Bâkî Efendi’yi açıyorum.” demişti. Tanpınar *güzel* ile *sevimli* arasındaki farkı -ki bu sanat ile sanat dışında kalan her şeyi ayıran bir ifadedir- çok veciz bir şekilde ortaya koymuştur.

İkinci Yeniler, 1955-65 yılları arasında, birbirinden habersiz veya aralarında yakınlık, iş birliği bulunmayan şairler topluluğudur. Başlangıçta onları birleştiren şey Garip şiirine karşı olmalarıydı.

Mehmet H. Doğan, Asım Bezirci, Ahmet Oktay, Behçet Necatigil gibi tenkitçilerle; bu akımın önde gelen şairleri meselâ Sezai Karakoç, Atilla İlhan, Edip Cansever, Cemal Süreya gibi şairler bu tutumda birleşiyorlardı.

İkinci Yeni Akımı ve devamının ortak özellikleri veya şiir anlayışlarındaki ortaklıklar aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

1. Sembollere mümkün olduğu kadar çok yer vermek
2. Edebî sanatlara özgürlük tanımak
3. Basitlik, sadelik ve aleladelikten kaçınmak
4. Konuşma diline, ortak dile sırt çevirmek
5. Halkın hayatından ve kültüründen uzaklaşmak
6. Folklorü şiire düşman bilmek

7. Şehirli küçük adama aldırılmamak
8. Nükte, şaşırtma ve tekerlemeden kaçınmak
9. Şiiri akıl ve manadan uzaklaştırmak
10. Duygu ve çağrışıma geniş yer vermek
11. Konuyu, hikâyeyi, olayı atmak
12. Aydınla seslenmek

Yeni Gerçekçilik diye de adlandırılan bu şiir, Behçet Necatigil'e göre anlamsız değil fakat çapraşıktı. İkinci Yeni şiirini savunan bir başka tenkitçi, Muzaffer Erdost da bu şiirin estetiğini şöyle açıklıyordu: "Ozan bir düşünceyi, bir olayı anlatmak için mısra kurmayı düşünmez; amacı bir şey anlatmak değil, şiirin kendisini kurmaktır."

"Efradını câmi, aşıyarını mâni" bu tarifi, Ahmet Haşim'e ne kadar şey borçlu olduğu açıktır.

Netice olarak söylenebilir ki, Yirminci Yüzyıl Türk Şiiri, Ahmet Haşim'le başlayan yenilikler ve yenilik çabaları içinde günümüze kadar devam eder. Ama yenilik, tek başına ne ifade eder? Yenilik, güzellikle tamamlanmışsa çok şey ifade eder. Bu bakımdan Yeni Türk şiirinin güzellik bakımından da "Mükemmel"e ulaştığını söyleyebiliriz.

İşte, elinizdeki derlemenin başlıca gayesi budur: Hangi akıma, topluluğa, anlayışa dâhil olursa olsun, son yüzyılın büyük şairlerinin güzel şiirlerini bir araya getirmek... Okuyucu, bu düşünceyi ne derece paylaşır, bilemiyoruz. Ama okuyacağı şiirlerden zevk alması, sevebileceği bir kaç şiirle karşılaşması bile, burada sarfedilen emeğin karşılığı olması bakımından kâfidir.

Ziya Bakırcıoğlu

29 Ocak 95, Bostancı

KOŞMA

İklimi cânanın soldu gülleri
Bağ-ı vuslat gülizarsız olur mu
Hâl ehli hallarda bu müşküleri
Gonca harsız bülbül zârsız olur mu

Reftâra çıktıkça kaşı kemânım
Sulasın yolları çeşm-i giryânım
İrgür endamını hüsnü tâbânım
Çin güzeli müşkübarsız olur mu

Vefâ resmin hublar etseler resid
Can verip Ceyhûnî yine eyler iyd
Hâli harabâtiyi tâneder zâhid
Âşık olan şivekârsız olur mu